

For External/ IDOL Students

(3 Hours)

Total Marks – 100

For Internal Students

(2 ½ Hours)

Total Marks – 75

N.B.1) External/ IDOI Students should attempt any four questions.

2) Internal Students should attempt any three questions from Q. No 1 to 6.

3) All questions carry equal marks.

1. Analyse the impact of industry on social institutions with reference to family, kinship and caste 25
2. Discuss the pre-conditions of industrialization 25
3. Outline the relationship between work and alienation 25
4. Write a note on post- industrialism. 25
5. Discuss the changing features of formal organization 25
6. Write short notes on any **Two** of the following 25
 - a) Gender and technology
 - b) Voluntary retirement scheme
 - c) Flexible specialization
 - d) Globalization
7. Examine the nature of industrial conflict and methods of conflict resolutions 25
8. Discuss the evolution and growth of trade unions in India 25

बहिःशाल वद्यार्थ्यासाठी

(३ तास)

एकूण गुण: १००

नियमत वद्यार्थ्यासाठी

(२ तास ३० मनिटे)

एकूण: ७५

सूचना: १) बहिःशाल वद्यार्थ्यांनी कोणत्याही चार प्रश्न सोडवावेत.

२) नियमत वद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र. १ ते ६ पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्र. ७ व ८ सोडवू नये.

३) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. समाजिक संस्थावरील उद्योगाच्या परिणामांचे कुटुंब, नातेसंबंध आणि जात यांच्या संदर्भाने विश्लेषण करा. २५
2. औद्योगिकरण पूर्व अटीवर चर्चा करा. २५
3. काम आणि अलगीकरण या दोहोतील सहसंबंधांची रुपरेशा तयार करा. २५
4. पोस्ट इंडस्ट्रियलिजम वर निबंध लिहा. २५
5. औपचारिक संघटनेची बदलती वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. २५
6. खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर टिपा लिहा. २५
 - अ. लिंगभाव आणि तंत्रज्ञान
 - ब. स्वेच्छा निवृत्ती योजना
 - क. लवचिक विशेषीकरण
 - ड. जागतिकीकरण
7. औद्योगिक संघर्षाचे स्वरुप सांगून, संघर्ष मिटविण्याचे मार्ग स्पष्ट करा. २५
8. भारतातील कामगार संघटनांची उत्क्रांती आणि विकास याबाबत चर्चा करा. २५

M.A. (PART-II)
SOCIOLOGY
ENVIRONMENT & SOCIETY
(PAPER-VII) (MAY- 2018)

Q.P. CODE: 37185

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

For Internal Student:

[Time: 2 Hours 15 Minutes]

[Marks: 75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. External student should attempt any four questions.
 2. Internal student should attempt any three questions from Q. No. 1 to 6. Do not attempt Q.7 and 8.
 3. All questions carry equal marks.

- Q.1** Discuss in detail the changing human nature relationship.
- Q.2** Attempt a review, Beck's idea on risk society.
- Q.3** Analyse recent discussion on global warming and its causes and consequence.
- Q.4** Discuss government's forest policy and impact on forest and local communities.
- Q.5** Attempt a review the main issues raised by anti-dam struggles in India.
- Q.6** Write short notes on **any two** of the following:
- a) Cultural ecology
 - b) Environment possibilism
 - c) North south dialogue
 - d) Traditional system of resource management.
- Q.7** Discuss, various views on ecofeminism.
- Q.8** Explain in detail the concept of sustainable development.

मराठी रूपांतर

बहिस्थ विद्यार्थ्यांसाठी

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

नियमित विद्यार्थ्यांसाठी

[वेळ: २ तास १५ मिनिटे]

[गुण: ७५]

पूर्व सूचना:

१. बहिस्थ विद्यार्थ्यांनी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावेत.
२. नियमित विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र. १ ते ६ पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्र. ७ व ८ सोडवू नये.
३. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र.१ बदलत्या मानव निसर्ग संबंधाची सविस्तर चर्चा करा.
- प्र.२ जोखीमयुक्त समाजावरील बेक यांच्या विचारांचा मागोवा द्या.
- प्र.३ जागतिक तापमान वाढ आणि त्याची कारणे व परिणाम यावरील अलिकडील चर्चेचे विश्लेषण करा.
- प्र.४ शासनाचे वन धोरण आणि त्याचा वन आणि स्थानिक समुदायावरील प्रभाव याची चर्चा करा.
- प्र.५ भारतातील धरण विरोधी चळवळींनी उठवलेल्या प्रमुख मुद्द्यांचा मागोवा द्या.
- प्र.६ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.
 - अ) सांस्कृतिक पर्यावरण
 - ब) पर्यावरणीय संभाव्यवाद
 - क) उत्तर-दक्षिण संवाद
 - ड) संसाधन व्यवस्थापनाची पारंपारिक व्यवस्था
- प्र.७ पर्यावरणीय स्त्रीवाद यावरील विविध दृष्टीकोनाची चर्चा करा.
- प्र.८ शाश्वत विकास संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

M.A. (PART-II)

SOCIOLOGY

SOCIOLOGY OF SOCIAL MOVEMENT

(PAPER-VIII) (MAY- 2018)

QP Code : 13367

For Internal Students]

(2½ Hours)

[Total Marks : 75

For External / IDOL Students]

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) **External Students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal Students** should attempt any **three** questions from Q. No. 1 to 6. Do **not** attempt Q. No. 7 and 8.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Define social movement. Explain its characteristics and functions in detail. **25**
 2. Critically evaluate the resource mobilisation theory in detail. **25**
 3. Write an essay on tribal movement in India. **25**
 4. Do you think dalit movement is identity based movement. **25**
 5. Bring out the distinction between reform and revolution. **25**
 6. Write short notes on any **two** of the following :— **25**
 - (a) Political Party
 - (b) Social change
 - (c) Ideology
 - (d) Leadership
 7. What are the important issues dealt by women's movement in India. **25**
 8. Discuss in detail environmental movement in India. **25**
-

[TURN OVER

नियमित विद्यार्थ्यांसाठी] (२ तास ३० मिनिटे) [एकूण गुण : ७५

दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी] (३ तास) [एकूण गुण : १००

- सूचना : (१) बहिःशाल / दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांनी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावेत.
(२) नियमित विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्रमांक १ ते ६ पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्रमांक ७ व ८ सोडवू नयेत.
(३) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. सामाजिक चळवळीची व्याख्या द्या आणि तिची वैशिष्ट्ये आणि कार्य सविस्तर स्पष्ट करा. २५
 २. सामाजिक चळवळीच्या संदर्भात साधन सामुग्रीच्या गतिशीलता सिद्धांताचे सविस्तर टिकात्मक परीक्षण करा. २५
 ३. भारतातील आदिवासी चळवळीवर निबंध लिहा. २५
 ४. दलित चळवळ ही स्वओळखीवर आधारित असलेली चळवळ आहे असे आपणास वाटते काय ? २५
 ५. सुधारणा आणि क्रांती यातील फरक स्पष्ट करा. २५
 ६. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर लिहा :- २५
(अ) राजकीय पक्ष
(ब) सामाजिक बदल
(क) आदर्शवाद
(ड) नेतृत्व
 ७. भारतातील स्त्रियांच्या चळवळीने हाताळलेले मुख्य प्रश्न कोणते आहेत ते लिहा. २५
 ८. पर्यावरणात्मक चळवळ यावर सविस्तर निबंध लिहा. २५
-

[For external students 3 Hours]

[Marks: 100]

[For internal students – 2 Hours 15 minutes]

[Marks: 75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. External students should attempt any four questions.
 2. Internal students should attempt any three questions from question No. 1 to 6.
 3. All questions carry equal marks.

- Q.1** Elaborate on feminism and discuss its various types. **25**
- Q.2** Discuss how demographic factors responsible for the deteriorating position of women in Indian society. **25**
- Q.3** Briefly evaluate the status of women in colonial India. **25**
- Q.4** Examine in detail Dr. Ambedkar's views on status of Indian women. **25**
- Q.5** Discuss in detail the portrayal of women in audio –visual media and show how it influence on society. **25**
- Q.6** Write short notes on **any two** : **25**
- a) Declining sex ratio
 - b) Women as gateway of the caste system
 - c) Gender and Communalism
 - c) Impact of globalization on women
- Q.7** Write an essay on women's involvement in nationalist movement. **25**
- Q.8** Write a brief essay on contemporary women's movement in 1990's. **25**

मराठी रुपांतर

[बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरिता वेळ : ३ तास]

[गुण : १००]

[नियमित विद्यार्थ्यांकरिता वेळ : २ तास]

[गुण : ७५]

Please check whether you have got the right question paper.

मराठी रुपांतर

- सुचना : १. बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावेत.
२. नियमित विद्यार्थ्यांनी प्र. क्र. १ ते ६ पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावेत.
३. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र.१. स्त्रीत्ववाद आणि त्याच्या विविध प्रकाराचा आढावा घ्या. २५
किंवा
- प्र.२. भारतातील स्त्रियांचा दर्जा खालावण्यात जन्म-मृत्यु दर हे घटक कसे जबाबदार ठरले आहेत चर्चा करा. २५
- प्र.३. ब्रिटीशकालीन भारतातील स्त्री दर्जाचे थोडक्यात मूल्यमापन करा. २५
किंवा
- प्र.४. भारतीय स्त्री दर्जाच्या संदर्भातील डॉ. बी. आर. आंबेडकरांच्या मतांचे (विचारांचे) सविस्तर परीक्षण करा. २५
- प्र.५. दृकश्राव्य (चित्रपट) माध्यमातील स्त्री प्रतिमेचे परीक्षण करा आणि त्याचे समाजावरील परिणाम स्पष्ट करा. २५
किंवा
- प्र.६. खालीलपैकी कोणतेही दोहोंवर टिपा लिहा. २५
अ) घसरणारे स्त्रियांचे प्रमाण
ब) जाती व्यवस्थांचे प्रवेशद्वार – स्त्रिया
क) लिंगभेद आणि जातीय दंगे
ड) जागतिकीकरणाचा स्त्रीयावरील प्रभाव
- प्र.७. राष्ट्रीय चळवळीतील स्त्रियांच्या सहभागावर निबंध लिहा. २५
किंवा
- प्र.८. १९९० च्या समकालीन स्त्री चळवळीचे वर्णन करा. २५
